

Brüssel, 12. mai 2023
(OR. en)

9190/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0053(COD)

TRANS 184
CODEC 818

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	6795/23 + ADD 1
Teema:	Nõukogu 1. juuni 2023. aasta istungi (<u>transport</u>, telekommunikatsioon ja energeetika) ettevalmistamine Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse juhilubasid ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2561, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1724 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/126/EÜ ja komisjoni määrus (EL) nr 383/2012 – Poliitiline mõttevahetus

1. Ministreid kutsutakse üles pidama 1. juunil 2023 toimuval nõukogu istungil (transport) poliitilist mõttevahetust juhilubade direktiivi¹ neljanda reformi teemal. Eesistujariik on koostanud taustdokumendi (lisas), sealhulgas küsimused, mis aitavad arutelu struktureerida.

¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse juhilubasid ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2561, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1724 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/126/EÜ ja komisjoni määrus (EL) nr 383/2012 (ST 6795/23 + ADD 1).

2. Alaliste esindajate komiteel palutakse võtta käesoleva märkuse lisas esitatud eesistujariigi taustdokument teadmiseks ning edastada see nõukogule eespool nimetatud poliitiliseks mõttevahetuseks.
-

Juhilubade direktiivi neljas reform
Transpordiministrite poliitiline mõttevahetus transpordi, telekommunikatsiooni ja
energeetika nõukogu
1. juuni 2023. aasta istungil

Taustteave

Juhilube käsitlevad normid on valdkond, mida on ELis järk-järgult ühtlustatud alates 1980. aastast, mil võeti vastu esimene juhilubade direktiiv. Viimane suur ümberkorraldus – 2006. aastal toimunud kolmas reform – tuli liikmesriikides läbi viia, võttes direktiivi riiklikku õigusesse üle 2013. aasta jaanuariks. Ettepaneku asendada direktiiv, reformides seda neljandat korda, võttis komisjon pärast hindamist² ja mõjuhindangu³ koostamist vastu 1. märtsil 2023 osana nn liiklusohutuse paketist.

ELi sekkumise üldeesmärgid on parandada liiklusohutust ja hõlbustada isikute vaba liikumist. Konkreetsed sekkumised hõlmavad praktiliselt kõiki kehtiva direktiivi teemasid, eelkõige juhtimisoskuste, teadmiste ja kogemuste parandamist, ohtliku käitumise vähendamist, juhtide piisava füüsilise ja vaimse sobivuse kontrollimist, võltsimise ja loa saamiseks soodsama kohtlemise otsimise vastu suunatud meetmeid, halduskoostöö raamistikku ning vaba liikumise tõkete kõrvaldamist, sealhulgas haldusmenetluste ja -nõuete lihtsustamise kaudu.

Nõukogu ettevalmistavad organid alustasid ettepaneku läbivaatamist 8. märtsil 2023. Eesistujariik on alustanud tööd kompromissettepanekutega⁴.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/126/EÜ (juhilubade kohta) hindamine, SWD(2022) 17 final, mida toetab 2021. aasta juuni välisuuring.

³ Dok 6795/23 ADD 2 ja ADD 3.

⁴ Neis keskendutakse plokkidele 3 ja 4, mis koosnevad artiklitest 8, 10–18 ja nendega seotud lisadest.

Liiklusohutus

Nõukogu 2017. aasta järel dustes liiklusohutuse kohta,⁵ millega kinnitatakse Valletta deklaratsioon, sõnastati liikmesriikide kohustused erinevates tegevusvaldkondades liiklusohutuse edasiseks parandamiseks ning sillutati teed komisjoni liiklusohutuspoliitika raamistikule 2021–2030,⁶ milles komisjon kinnitas taas ELi keskpika perioodi eesmärki vähendada liiklussurmade ja raskete vigastuste arvu 2030. aastaks 50 % võrreldes 2020. aastaga ning kordas oma ambitsioonikat eesmärki viia 2050. aastaks ELi teedel hukkunute ja raskelt vigastatute arv peaaegu nullini (nn nulleesmärk).

Juhilubade direktiiv on selle strateegia oluline ja ELi kodanike jaoks üks kõige ilmsem tugisammas.

Uued või ühtlustatud elemendid hõlmavad järgmist:

- mis tahes kategooria juhiloa omanikest algajate juhtide vähemalt kaheaastane katseaeg, mis on seotud suurema kontrolliga (eelkõige, mis puudutab sõiduki juhtimist alkoholijoobes);
- sõidu- ja veoautode saatjaga juhtimine alates 17. eluaastast sõidukogemuse omandamiseks;
- mootorrataste ja sõiduautode puhul juhilubade tavapärase uuendamise perioodi pikendamine 15 aastani, kuid see periood katkestatakse omaniku 70-aastaseks saamisel, et võimaldada juhtimissobivuse sagedasemat hindamist;
- tervishoiuteenuseressursside koondamine, nõudes tervisealast enesehindamist meetmena, mis võimaldab enne sõiduauto ja mootorratta juhtimise loa andmist kindlaks teha tervisekontrolli vajaduse;
- ELi tasandi (komisjon) otsus kolmanda riigi liiklusohutuse taseme samaväärsuse kohta, mille tulemuseks on nende riikide väljastatud juhilubade täielikult tunnustatud vahetamine.

⁵ 8666/1/17 REV 1, mis võeti vastu 8. juunil 2017.

⁶ Next steps towards “Vision Zero” („Edasised sammud nulleesmärgi suunas“) (SWD(2019) 283 final).

Tehnoloogiline ajakohastamine ja digitaliseerimine

Nagu varasemate reformide puhul, tuleb kehtivaid sätteid tehnoloogia arengut silmas pidades ajakohastada. Selle eesmärgi teenistuses on järgmised elemendid:

- sõiduauto juhiluba hakkab kahe aasta möödumisel selle väljastamisest automaatselt kehtima ka raskemate alternatiivkütusel töötavate sõidukite puhul;
- kergem juurdepääs manuaalkäigukastiga autode juhtimisele, kui sõiduõpe toimub automaatkäigukastiga sõidukil;
- teoorieksami laiendamine, et hõlmata ka hoiakuid vähekaitstud liiklejate suhtes, ohtude tajumist, sõiduabisüsteemide kasutamisega seotud riske, teadmisi alternatiivkütusel töötavate sõidukite ohutusaspektidest ja heite vähendamisele suunatud sõidukäitumist;
- simulaatorite kasutamine ohtlikele olukordadele reageerimise praktiliseks testimiseks.

Ettepaneku peamine uuendus on digitaalse juhiloa⁷ kohustuslik kasutuselevõtt. Digitaalne juhiluba peaks olema arvutipõhine ja elektrooniliselt kontrollitav. Sellise juhiloa omadused tuleks välja töötada koos Euroopa digiidentiteedikukruga, mis on mõeldud ELi digiidentiteedi kontrollimiseks kõigis liikmesriikides ning mille eesmärk on hõlmata selliseid valdkondi nagu veebipõhised teenused, liikuvus ja juhiloa, tervis, haridus, digirahandus ja reisiload. Asjaomased ettepanekud peaks esitama 2023. aasta lõpuks. Digitaalse juhiloa omanikul peaks olema võimalik sellist juhiluba liidus uuendada või vahetada liikmesriikide pakutava digiteenuste portaali kaudu. Digitaalne juhiluba väljastatakse vaikimisi, kuid kodanikele jääb võimalus taotleda ka füüsilist juhiluba või mõlemat.

⁷ Vastavalt asjakohasele ISO standardile kasutatakse terminit „mobiilne juhiluba“.

Küsimused

1. Kuidas saaks juhilubade direktiiv teie arvates aidata veelgi suurendada liiklusohutust liidus?
 2. Mida arvate sellest, et enne juhiloa väljastamist või uuendamist nõutakse tervisealast enesehindamist?
 3. Kas ettepanek hõlmab digitaliseerimise ja tehnoloogia arenguga kohanemise osas õigeid elemente? Milliseid elemente tuleks teie arvates pidada digitaalsete juhilubade kavandamisel ja kasutuselevõtul kõige olulisemateks (nt seoses ELi standardite, kontrollitavuse, järkjärgulise kasutuselevõtu ja füüsiliste juhilubade järkjärgulise asendamisega)?
-